

پایایی و روایی نسخه فارسی مقیاس وسواسی - اجباری ییل - براون

سپیده راجزی اصفهانی¹، دکتر یاسمن متقی پور²، دکتر کامبیز کامکاری³، دکتر علی رضا ظهیرالدین⁴، دکتر مسعود جان بزرگی⁵

Reliability and Validity of the Persian Version of the Yale-Brown Obsessive-Compulsive Scale (Y-BOCS)

Sepideh Rajezi Esfahani *, Yasaman Motaghipour^a, Kambiz Kamkari^b,
Alireza Zahredin^c, Masuod Janbozorgi^d

Abstract

Objectives: The aim was to evaluate the validity and reliability of the Persian version of Yale-Brown Obsessive-Compulsive Scale (Y-BOCS). **Method:** The sum of 140 patients with obsessive-compulsive disorder (OCD) and 30 individual participants without OCD were selected via convenient sampling as experimental and control groups respectively. Data gathering was done using Y-BOCS, Structured Clinical Interview for DSM-IV axis-I disorders (SCID-I) and Symptom Checklist-90-Revised Obsessive-Compulsive Symptoms (SCL-90-R-OCS). Reliability coefficients were calculated by Cronbach's alpha, split-half, and test-retest reliability. For validity assessment, concurrent criterion-related validity in correlation with SCID-I and SCL-90-R-OCS, and construct validity (exploratory factor analysis) were executed. In order to normalize the Y-BOCS after insuring that the distribution is normal and does not have kurtosis and skewness, mean and standard deviation were used as the most appropriate central tendencies and deviation. **Results:** Optimal levels of internal consistency scores (symptom checklist 0.97, severity scale 0.95) split-half reliability (symptom checklist 0.93, severity scale 0.89), and test-retest reliability (0.99) were calculated. Concurrent reliability were examined and established by correlating the Y-BOCS with the SCL-90-R-OCS and SCID-I. Exploratory factor analysis was also examined, which indicated three factors for symptom checklist scale and two factors for symptom severity scale. Cutoff point value (9) was also determined. **Conclusion:** The results supported satisfactory validity and reliability of translated form of Yale-brown Obsessive-Compulsive Scale for research and clinical diagnostic applications.

Key words: obsessive-compulsive disorder; Yale-Brown Obsessive-Compulsive Scale; validity; reliability; normalization

[Received: 18 May 2010; Accepted: 20 September 2010]

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر، بررسی پایایی و روایی نسخه فارسی مقیاس وسواسی-اجباری ییل-براون (Y-BOCS) بود. **روش:** 140 بیمار مبتلا به اختلال وسواسی-اجباری (OCD)، به عنوان گروه آزمایش و 30 فرد سالم، به عنوان گروه گواه، به صورت در دسترس انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها، افزون بر Y-BOCS، مصاحبه بالینی ساختاریافته برای اختلال‌های محور I در DSM-IV (SCID-I) و خردمقیاس وسواسی-اجباری سیاهه 90 گویه‌ای نشانه‌ها (SCL-90-R-OCS) به کار رفت. پایایی به سه روش آلفای کرونباخ، بازآزمایی و دونیمه‌سازی و روایی به صورت ملاک هم‌زمان (همبستگی با دو ابزار SCID-I و SCL-90-R-OCS) و سازه (تحلیل عامل اکتشافی) بررسی شد. در مورد هنجاریابی Y-BOCS نیز، پس از تعیین نرمال بودن توزیع و تأیید نداشتن کجی و کشیدگی، از میانگین و انحراف معیار به عنوان مناسب‌ترین شاخص‌گرایش مرکزی و پراکنش، استفاده شد. **یافته‌ها:** ثبات درونی دو بخش سیاهه نشانه (SC) و مقیاس شدت (SS)، به ترتیب 0/97 و 0/95، اعتبار دونیمه‌سازی برای SC و SS به ترتیب 0/93 و 0/89 و اعتبار بازآزمایی 0/99 به دست آمد. میان SC با SCL-90-R-OCS و SS با SCID-I همبستگی مثبت ($p < 0/001$) وجود داشت. تحلیل عامل اکتشافی برای SC و SS به ترتیب سه و دو عامل نشان داد. نقطه برش⁹ برای تمایز بیمار/سالم پیشنهاد شد. **نتیجه‌گیری:** نسخه فارسی Y-BOCS برای بررسی محتوا و شدت نشانه‌های وسواسی-اجباری، پایایی و روایی مناسبی دارد.

کلیدواژه: اختلال وسواسی-اجباری؛ مقیاس وسواسی-اجباری ییل-براون؛ روایی؛ پایایی؛ هنجاریابی

[دریافت مقاله: 1389/2/28؛ پذیرش مقاله: 1389/6/29]

¹ دانشجوی دکتری روانشناسی بالینی، مرکز تحقیقات علوم رفتاری دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، خیابان شهید مدنی، بیمارستان امام حسین (ع). دورنگار: 021-77553074 (نویسنده مسئول) E-mail: sepideh.rajezi@gmail.com؛ ² دکترای روانشناسی مشاوره، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی؛ ³ دکترای تخصصی روانشناسی آموزش و پرورش کودکان استثنایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اسلامشهر؛ ⁴ روانپزشک، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، مرکز تحقیقات علوم رفتاری دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی؛ ⁵ دکترای تخصصی روانشناسی بالینی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

Corresponding author: PhD. Student in Clinical Psychology, Behavioral Sciences Research Center of Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Madani St, Emam Hosein Hospital, Tehran, Iran, IR. Fax: +9821-77553074. E-mail: sepideh.rajezi@gmail.com; ^a PhD. in Counseling Psychology, Associate Prof. of Shahid Beheshti University of Medical Sciences; ^b PhD. in Exceptional Children Education, Islamic Azad University of Islamshahr; ^c Psychiatrist, Associate prof. of Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Behavioral Sciences Research Center of Shahid Beheshti University of Medical Sciences; ^d PhD. in Clinical Psychology, Research Institute of Hawzah & University.

مقدمه

آبرامویتز⁴⁰، (2005). امروزه Y-BOCS تبدیل به ابزاری جهت غربالگری بیماران مبتلا به OCD شده و در پژوهش‌های بسیاری به کار رفته است. پایایی بین‌ارزیاب‌ها⁴¹ و بازآزمایی⁴² Y-BOCS برای بررسی تغییر نشانه‌ها در OCD، و نه در سایر اختلال‌های اضطرابی و همچنین اختلال افسردگی، مناسب گزارش شده است (وودی⁴³، استکتی و چامبلس⁴⁴، 1994؛ تک⁴⁵، اولو⁴⁶ و گورسری‌رزاکي⁴⁷، 1995). Y-BOCS به 13 زبان برگردان شده و پایایی و روایی⁴⁸ آن در پژوهش‌ها (کالماری⁴⁹، ویگارتز⁵⁰ و جانک⁵¹، 1999؛ موریتز⁵²، میه⁵³ و کلاس⁵⁴، 2002؛ اریندل⁵⁵، والمینگ⁵⁶، آیزنهارت⁵⁷ و برکام⁵⁸، 2002؛ فینستین⁵⁹، فالون⁶⁰، پتکوا⁶¹ و لیوویتز⁶²، 2003؛ دیاکون و آبراموویتز، 2005؛ استورچ و همکاران، 2005؛ روساریو-کامپوز⁶³ و همکاران، 2006؛ استین⁶⁴، اندرسون⁶⁵ و اورو⁶⁶، 2007؛ کولن⁶⁷ و براون⁶⁸، 2007؛ پیتو⁶⁹، 2008) و فرهنگ‌های

اختلال وسواسی اجباری¹ (OCD) مشکل روان‌شناختی شدید و پایداری است که تأثیرات منفی بسیار گسترده‌ای بر موقعیت اجتماعی، کاری و خانوادگی فرد بر جای می‌گذارد (پارکین²، 1997؛ کوران³، 2000؛ بابز⁴ و همکاران، 2001). میزان شیوع این اختلال نزدیک به دو درصد گزارش شده است (انجمن روانپزشکی آمریکا⁵، 2000؛ مولدینگ⁶، دوران⁷، کیوریوس⁸ و ندلجکویک⁹، 2008).

مقیاس وسواسی - اجباری ییل - براون¹⁰ (Y-BOCS) (گودمن¹¹، پرایس¹² و راسموسن¹³، 1989): یک مصاحبه نیمه‌ساختاریافته¹⁴ برای ارزیابی شدت وسواس‌ها و اجبارها، بدون توجه به شمار و محتوای وسواس‌ها و اجبارهای کنونی است. برخلاف سایر پرسش‌نامه‌های موجود در این حوزه، Y-BOCS حساسیت¹⁵ بالایی نسبت به تغییرات درمانی دارد و به‌طور گسترده برای ارزیابی اثربخشی درمان‌های دارویی و روان‌شناختی OCD به کار می‌رود، به‌طوری‌که با عنوان «معیار طلایی» ارزیابی شدت نشانه‌های OCD در پایان درمان شهرت یافته است (استکتی¹⁶ و فراست¹⁷، 1994).

Y-BOCS دو بخش دارد: یکی سیاهه نشانه¹⁸ (SC) و دیگری مقیاس شدت¹⁹ (SS). 16 گویه SC در مقیاس لیکرت پنج‌درجه‌ای و به‌صورت خودگزارشی پاسخ داده می‌شود. در SS هر یک از وسواس‌ها و اجبارها در پنج بُعد میزان آشفتگی²⁰، فراوانی²¹، تداخل²²، مقاومت²³ و کنترل نشانه‌ها²⁴ برآورد می‌شود. Y-BOCS سه نمره به‌دست می‌دهد: شدت وسواس‌ها، شدت اجبارها و یک نمره کل که دربرگیرنده تمامی گویه‌ها است (گودمن و همکاران، 1989).

از دیگر آزمون‌هایی که برای ارزیابی OCD به کار می‌رود، می‌توان به پرسش‌نامه وسواس فکری لیتون²⁵ (LOI) (کوپر²⁶، 1970)، پرسش‌نامه وسواسی - اجباری مادزلی²⁷ (MOCI) (هوگسون²⁸ و راجمن²⁹، 1977)، مقیاس وسواسی اجباری مؤسسه ملی سلامت روان³⁰ (NIMHOCS) (اینسل³¹ و همکاران، 1983)، پرسش‌نامه وسواسی - اجباری پادوا³² (PI) (ساناویو³³، 1988)، سیاهه فعالیت‌های وسواس عملی³⁴ (CAC) (فلیپوت³⁵، 1975) و مقیاس وسواسی - اجباری فلوریدا³⁶ (FOCI) (استورچ³⁷ و همکاران، 2007) اشاره نمود. ولی هیچ‌یک از این ابزارها مانند Y-BOCS برای ارزیابی پیامد درمان‌های دارویی و شناختی - رفتاری مناسب نیستند (گودمن و همکاران، 1989؛ ناکاجیما³⁸، 1999؛ دیاکون³⁹ و

1- Obsessive-Compulsive Disorder	
2- Parkin	3- Koran
4- Bobes	
5- American Psychiatry Association	
6- Moulding	7- Doron
8- Kyrios	9- Nedeljkovic
10- Yale-Brown Obsessive-Compulsive Scale	
11- Goodman	12- Price
13- Rasmussen	14- semi-structured
15- sensitivity	16- Steketee
17- Frost	18- Symptom Checklist
19- Severity Scale	20- distress
21- frequency	22- intervention
23- resistance	24- symptoms control
25- Leyton Obsessional Inventor	
26- Cooper	
27- Maudsley Obsessive-Compulsive Inventory	
28- Hodgson	29- Rachman
30- National Institute of Mental Health Obsessive-Compulsive Scale	
31- Insel	32- Padua Inventory
33- Sanavio	34- Compulsive Activity Checklist
35- Philpott	
36- Florida Obsessive-Compulsive Inventory	
37- Storch	38- Nakajima
39- Diakon	40- Abramowitz
41- interrator reliability	42- test-retest
43- Woody	44- Chambless
45- Tek	46- Ulu
47- Gürsoy Rezaki	48- validity
49- Calamari	50- Wiegartz
51- Janeck	52- Moritz
53- Meie	54- Kloss
55- Arrindell	56- Vlaming
57- Eisenhardt	58- Berkum
59- Feinstein	60- Fallon
61- Petkova	62- Liebowitz
63- Rosario-Campos	64- Stein
65- Andersen	66- Overo
67- Cullen	68- Brown
69- Pinto	

گزارش شده است (زانارینی²² و فرانکبرگ²³، 2001؛ زانارینی، اسکودل²⁴، بندر²⁵ و دولان²⁶، 2000؛ ساجاتوویک²⁷ و رامیز²⁸، 2001). توافق تشخیصی نسخه فارسی SCID-I بالای 0/6، توافق کلی برای کل تشخیص‌های فعلی 0/52 و کل تشخیص‌های طول عمر 0/55 گزارش شده است (شریفی و همکاران، 2009). این ابزار برای بررسی روایی ملاک Y-BOCS به کار رفت؛ دو متخصص (یک روانشناس بالینی و یک روانپزشک) با کاربرد SCID-I، با 30 آزمودنی که بر پایه نقطه برش 16 (گودمن و همکاران، 1989) در Y-BOCS تشخیص OCD گرفته بودند، مصاحبه کردند.

خرده‌مقیاس وسواسی - اجباری سیاهه تجدیدنظر شده 90 گویه‌ای نشانه‌ها (SCL-90-R-OCS) (دراگوتیس، 1994): پایایی درونی SCL-90-R برای نُه محور رضایت‌بخش گزارش شده است. بالاترین ضریب همبستگی مربوط به افسردگی (0/90) و پایین‌ترین ضریب همبستگی مربوط به روان‌پریشی (0/77) بوده است. پایایی بازآزمایی نیز 0/90-0/78 گزارش شده است (همان‌جا). دامنه آلفای کرونباخ نسخه فارسی SCL-90-R از 0/61 (خرده‌مقیاس اضطراب ترس‌گونه²⁹) تا 0/87 (خرده‌مقیاس افسردگی) گزارش شده و پایایی تمام خرده‌مقیاس‌ها، جز پرخاشگری³⁰، ترس مرضی³¹ و افکار پارانوئیدی³²، بیشتر از 0/8 بوده است. ضرایب همبستگی خرده‌مقیاس‌های SCL-90-R با شاخص‌های مقیاس اضطراب آشکار تیلور³³ (تیلور، 1953) نیز مثبت و معنادار گزارش شده است (یوسفی و حسینی، 2002). در بررسی حاضر نیز به پیروی از گودمن (گودمن و همکاران، 1989؛ گودمن و راسموسن³⁴، 1989)، برای تعیین اعتبار همگرایی Y-BOCS، SCL-90-R-OCS به کار برده شد.

بسیاری (مولارد¹، کاتراکس² و بووارد³، 1989؛ ناکاجیما، 1999؛ وودی و همکاران، 1994؛ روزاس⁴ و همکاران، 2002؛ جاکوبسون⁵، کلاس، فریک⁶، هند⁷ و موریتز، 2003) مورد بررسی قرار گرفته است. تا آنجا که بررسی انجام شد، در ایران تنها دو پژوهش (محمدخانی، 1991؛ بیغم، 2000) روایی محتوایی⁸ Y-BOCS را مورد بررسی قرار داده‌اند. بنابراین هدف پژوهش حاضر بررسی پایایی (آلفای کرونباخ⁹، بازآزمایی و دونیمه‌سازی¹⁰) و روایی ملاک هم‌زمان¹¹ با دو ابزار مصاحبه بالینی ساختاریافته برای اختلال‌های محور I در DSM-IV¹² (SCID-I) (شریفی و همکاران، 2009) و خرده‌مقیاس وسواسی - اجباری سیاهه تجدیدنظر شده 90 گویه‌ای نشانه‌ها¹³ (SCL-90-R-OCS) (دراگوتیس¹⁴، 1994) و سازه¹⁵ [نسخه برگردان شده Y-BOCS بود.

روش

پژوهش توصیفی - پیمایشی حاضر، به روش مقطعی انجام شد. جامعه آماری عبارت بود از تمامی بیماران مبتلا به OCD استان تهران، که برای درمان به بیمارستان امام حسین (ع) و چند مطب خصوصی مراجعه کرده یا ارجاع شده بودند. از این افراد 140 نفر به صورت در دسترس انتخاب شدند. ابتلای این افراد به OCD پس از مصاحبه توسط روانپزشک یا روانشناس بالینی، بر پایه ملاک‌های تشخیصی DSM-IV-TR¹⁶ (انجمن روانپزشکی آمریکا، 2000) برای OCD تأیید شد. 30 فرد سالم (نمره کمتر از 16 در Y-BOCS؛ گودمن و همکاران، 1989) نیز برای گروه گواه در نظر گرفته شدند. معیارهای خروج عبارت بودند از: ابتلا به اختلال‌های نورولوژیک¹⁷ و عفونی (که نشانه‌های OCD را در فرد ایجاد می‌کند)، سندرم تور¹⁸، اختلال دوقطبی¹⁹ و اختلال‌های روان‌پریشی²⁰ و وابستگی به مواد²¹، که بر پایه گزارش خود فرد، اعضای خانواده یا پزشک معالج مشخص می‌شد.

برای گردآوری داده‌ها، ابزارهای زیر به کار رفت:

مصاحبه بالینی ساختاریافته برای اختلال‌های محور I در DSM-IV (SCID-I) (شریفی و همکاران، 2009)، یک مصاحبه نیمه‌ساختاریافته است، که امکان تشخیص بر پایه DSM-IV (انجمن روانپزشکی آمریکا، 1994) را فراهم می‌آورد. نیمه‌ساختاری بودن آن به این علت است که اجرای آن، به قضاوت بالینی مصاحبه‌کننده نیاز دارد. SCID-I پیش از هر مصاحبه تشخیصی معیارشده دیگری در بررسی‌های روانپزشکی به کار رفته است، زیرا روایی و پایایی آن خوب

1- Mollard	2- Cottraux
3- Bouvard	4- Rosas
5- Jacobsen	6- Fricke
7- Hand	8- content
9- Cronbach α	10- split-half
11- concurrent	
12- Structured Clinical Interview for DSM Disorders- I axis	
13- Symptom ChekList-90- Revised, Obsessive-Compulsive Scale	
14- Derogatis	15- construct
16- Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (4 th ed. Text Revision)	17- neurologic
18- Tourette syndrome	19- bipolar
20- psychotic	21- substance dependency
22- Zanarini	23- Frankenburg
24- Skodol	25- Bender
26- Dolan	27- Sajatovic
28- Ramirez	29- feared
30- aggression	31- pathological fear
32- paranoid thoughts	
33- Taylor Manifest Anxiety Scale	
34- Rasmussen	

بر پایه SCID-I، ابتدا در مود 13 آزمودنی، مصاحبه به وسیله یک روانشناس بالینی و یک روانپزشک انجام شد. از آنجا که ضریب همبستگی کندال میان دو ارزیابی، $0/67$ ($p \leq 0/01$) به دست آمد، از آن پس در مورد 17 آزمودنی دیگر، مصاحبه تنها به وسیله روانشناس بالینی انجام شد؛ ضریب همبستگی کندال میان ارزیابی روانشناس بالینی و Y-BOCS در مورد 30 آزمودنی، $0/69$ ($p \leq 0/001$) به دست آمد.

برای تعیین روایی سازه، پس از مقابله با داده‌های مفقود⁵ (رقم 0/02)، بررسی شاخص KMO⁶ بیشتر از رقم 0/80 (شاخص KMO برای SC و SS به ترتیب 0/82 و 0/86 بود)، بررسی نرمال بودن توزیع چندمتغیری با آزمون کرویت بارتلت⁷ با تأکید بر مجذور خی (میزان کرویت برای SC و SS در سطح 0/001 معنادار بود) و شناسایی مقادیر اشتراک‌ها، یعنی همبستگی هر گویه با نمره کل آزمون، که معرف تجانس درونی است، میزان اشتراک یا بار عاملی بیشتر از 0/3 و واریانس مشترک تبیین شده (مجموع بارهای عاملی تبیین شده) بیشتر از 0/6، به شناسایی عوامل اصلی مقیاس پرداخته شد؛ با رجوع به نمودار سنگریزه⁸، جدول ماتریس مؤلفه و با کمک روش استخراج⁹، همراه با چرخش¹⁰، سه عامل برای SS و دو عامل برای SC استخراج شد. در مورد SC عامل‌های نخست، دوم و سوم به ترتیب در حالت بدون چرخش، 47، 5 و 6 گویه و پس از چرخش، به همان ترتیب، 22، 19 و 17 گویه داشتند. در حالت بدون چرخش، عامل‌های نخست و دوم SS، به ترتیب در ماتریس مؤلفه¹¹، 10 و صفر، در ماتریس الگو¹²، پنج و پنج و در ماتریس ساختار¹³، پنج و پنج گویه داشتند. عامل‌های نخست و دوم SS پس از چرخش، در ماتریس مؤلفه 10 و صفر و در ماتریس چرخش یافته، پنج و پنج گویه داشتند.

هنجار کمی و کیفی Y-BOCS در جدول‌های 1 و 2 آمده است.

تجزیه و تحلیل داده‌ها با کمک نرم‌افزار SPSS-16¹ و به روش آمار توصیفی، ضریب همبستگی² و تحلیل عامل اکتشافی³ انجام شد.

یافته‌ها

به ترتیب 27 (و 73) و 24 (و 76) درصد گروه بیمار و سالم مرد (و زن) بودند. $52/9$ (73/3)، 25 (10)، $12/9$ (10) و $9/3$ (6/7) درصد گروه بیمار (و سالم) به ترتیب در گروه‌های سنی 27-18، 37-28، 47-38 و 57-48 سال قرار داشتند. آلفای کرونباخ (و تعداد گویه‌های) SC و SS به ترتیب $0/97$ (58) و $0/95$ (14) بود. بنابراین گویه‌ها از تجانس درونی برخوردار بودند.

ضریب همبستگی میان دونیمه آزمون (گویه‌های فرد و زوج) در مورد 140 آزمودنی، برای SC و SS به ترتیب $0/93$ ($p \leq 0/001$) و $0/89$ ($p \leq 0/001$) به دست آمد.

پایایی بازآزمایی برای بررسی ثبات Y-BOCS به کار رفت؛ 30 آزمودنی با فاصله زمانی یک ماه، دو بار Y-BOCS را اجرا کردند. میانگین (و انحراف معیار) عامل وسواس SC، عامل اجبار SC و SS به ترتیب در اجرای نخست $27/85$ ($28/02$)، $21/65$ ($12/02$) و $28/75$ ($12/18$) و در اجرای دوم $28/55$ ($27/24$)، $22/50$ ($11/93$) و $30/85$ ($12/05$) به دست آمد. ضریب همبستگی میان دو اجرا در هر سه مورد $0/99$ ($p \leq 0/001$) بود.

در بررسی روایی هم‌گرایی، 31 آزمودنی افزون بر Y-BOCS، به SCL-90-R-OCS نیز پاسخ دادند. ضریب هم‌سانی درونی کندال⁴ عامل وسواس SC، عامل اجبار SC، نمره کل SC و SS با نمره SCL-90-R-OCS به ترتیب $0/47$ ($p=0/008$)، $0/46$ ($p=0/008$)، $0/48$ ($p=0/006$) و $0/22$ ($p=0/2$) به دست آمد.

در بررسی روایی هم‌گرایی Y-BOCS با تشخیص OCD

جدول 1- هنجار کمی مقیاس وسواسی - اجباری بیل - براون

شاخص‌های توزیع		شاخص‌های پراکندگی		شاخص‌های گرایش مرکزی			خرده‌مقیاس‌ها
کشیدگی	کجی	واریانس	انحراف معیار	مد	میان	میانگین	SC*
0/75	1/07	290/35	17/04	18	18	22/78	عامل (1)
0/34	0/91	242/66	15/58	30	17/50	21/06	عامل (2)
0/34	0/94	122/88	11/09	9	11	14/29	عامل (3)
0/23	1/13	1462/01	38/24	17	47/50	58/13	نمره کل
-0/44	0/037	16/12	4/01	13	12	11/77	عامل (1)
-0/47	-0/46	17/99	4/24	9	11	10/58	عامل (2)
-0/49	1/425	46/17	6/79	18	22	22/35	نمره کل

*Symptom Checklist, **Severity Scale

- 1- Statistical Package for the Social Science-version 16
 2- correlation 3- exploratory factor analysis
 4- Kendal internal consistency
 5- missing 6- Kaiser-Meyer-Olkin
 7- Bartlett's test of sphericity
 8- screen plot 9- extraction
 10- rotation 11- component matrix
 12- pattern matrix 13- structure matrix

جدول 2- هنجار کیفی مقیاس وسواسی- اجباری ییل - براون

خرده مقیاس ها	بسیار پایین	پایین	متوسط	بالا	بسیار بالا
SC*	عامل (1)	زیر 8/2	22 تا 34/99	16 تا 21/99	8/2 تا 15/99
	عامل (2)	زیر 7	22/6 تا 31/99	14/40 تا 22/5	7 تا 14/39
	عامل (3)	زیر 5	14 تا 23/7	9 تا 13/99	5 تا 8/99
	نمره کل	زیر 26/2	58 تا 83/99	41/4 تا 57/99	26/2 تا 41/3
SS**	عامل (1)	زیر 8	11 تا 12/99	13 تا 15/99	16 به بالا
	عامل (2)	زیر 7	9 تا 11/99	12 تا 13/99	14 به بالا
	نمره کل	زیر 16	20 تا 22/99	23 تا 27/99	28 به بالا

*Symptom Checklist, **Severity Scale

ضریب آلفای کرونباخ Y-BOCS در پژوهش حاضر بالا بود. این ضریب در دیگر پژوهش‌ها نیز بالا به دست آمده است؛ برای مثال: 0/89 (گودمن و همکاران، 1989؛ ناکاجیما، 1999)، 0/80 (جاکوبسن و همکاران، 2003)، 0/90 (روزاس و همکاران، 2002) و 0/83 (موریتز و همکاران، 2002). از محدودیت‌های پژوهش حاضر، روش نمونه‌گیری در دسترس، انتخاب آزمودنی‌های سالم بر پایه نقطه برش نسخه اصلی، به دست نیاوردن روایی تفکیکی و تعیین نکردن نقطه برش به روش منحنی راک⁴ بود، که امید است این نکات در پژوهش‌های آتی مورد توجه قرار گیرد.

سپاسگزاری

بدین وسیله از مرکز تحقیقات علوم رفتاری دانشگاه شهید بهشتی، که بودجه پژوهش حاضر را تأمین نمودند، قدردانی می‌شود. [بنا به اظهار نویسنده مسئول مقاله، تعارض منافع وجود نداشته است].

منابع

- American Psychiatric Association (1994). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (4thed.). Washington, DC: American Psychiatric Association.
- American Psychiatric Association (2000). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (4thed. Text Revision). Washington, DC: American Psychiatric Association.
- Arrindell, W.A., Vlaming, I., Eisenhardt, B., & Berkum, D. (2002). Cross-cultural validity of the Yale-Brown obsessive

برای تعیین نقطه برش ابتدا میانگین و انحراف معیار Y-BOCS و سپس فاصله اطمینان¹ (CI) دو انحراف معیار بالا و پایین میانگین، در دو گروه بیمار (مثبت²) و سالم (منفی³) تعیین شد. محدوده پایین تر از CI گروه بیمار و محدوده بالاتر از CI گروه سالم به عنوان نقطه برش در نظر گرفته شد. بنابراین نقطه برش یک بار با تأکید بر آزمودنی‌های سالم (8/7) و بار دیگر با تأکید بر آزمودنی‌های بیمار (8/8) محاسبه شد و در نهایت نقطه برش نه معرفی شد (نمره بیشتر از نه، معرف بیماری). گفتنی است میانگین (و انحراف معیار) آزمودنی‌های بیمار و سالم، به ترتیب عبارت بود از: 22/35 (6/8) و 2/6 (3/05).

بحث

هدف پژوهش حاضر بررسی پایایی و روایی نسخه فارسی Y-BOCS بود. یافته‌ها نشان داد Y-BOCS در جامعه ایران نیز از پایایی و روایی بالایی برخوردار است. نقطه برش نسخه فارسی Y-BOCS، نه به دست آمد، که در مقایسه با نقطه برش 16 در نسخه اصلی (گودمن و همکاران، 1989)، می‌توان چنین گفت که شدت OCD در جامعه ایران نسبت به جامعه آمریکا بالاتر است. البته تعمیم یافته‌ها به سراسر ایران، باید با احتیاط صورت پذیرد و این امر نیازمند پژوهش بیشتر در این زمینه است. از پژوهش‌هایی که یافته‌های مشابه با پژوهش حاضر داشتند، می‌توان به نسخه‌های ژاپنی (JY-BOCS) (ناکاجیما، 1999)، آلمانی (جاکوبسن و همکاران، 2003)، اسپانیایی (روزاس و همکاران، 2002)، هلندی (IY-BOCS) (اریندل و همکاران، 2002) و فرانسوی (مورالد و همکاران، 1989) اشاره کرد.

- compulsive scale. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 33, 159-176.
- Bighm, A. (2000). *Epidemiology of obsessive-compulsive disorder in secondary-School students in Kashan 1999-2000 and its relationship with parenting style*. MA thesis, clinical psychology, Tehran psychiatric institute, Tehran university of medical sciences, Tehran, Iran. (Persian)
- Bobes, J., Gonzalez, M. P., Bascaran, M. T., Arango, C., Saiz, P. A., & Bousono, M. (2000). Quality of life and disability in patient's obsessive-compulsive disorder. *Journal of European Psychiatry*, 16(4), 239-245.
- Calamari, J. E., Wiegartz, P. S., & Janeck, A. S. (1999). Obsessive-compulsive disorder subgroups: A symptom-based clustering approach. *Journal of Behaviour Research and Therapy*, 37, 113-125.
- Cooper, J. (1970). The Leyton obsessional inventory. *Psychology Medicine*, 1(1), 48-64.
- Cullen, B., & Brown, C. H. (2007). Factor analysis of Yale-brown obsessive-compulsive scale in a family study of obsessive compulsive disorder. *Journal of Depression and Anxiety*, 24(2), 130-138.
- Deacon, B., & Abramowitz, J. (2005). The Yale-Brown obsessive-compulsive scale: Factor analysis, construct validity, and suggestions for refinement. *Journal of Anxiety Disorders*, 19, 573-585.
- Derogatis, L. R. (1994). Symptom checklist-90-revised: Administration, scoring and procedures manual (3rded.). Minneapolis: National Computer Systems, Inc.
- Feinstein, S., Fallon, B., Petkova, E., & Liebowitz, M. (2003). Item by item factor analysis of Yale-Brown obsessive-compulsive scale checklist. *Neuropsychiatry Clinical Neuroscience*, 15(2), 187-193.
- Goodman, W. K., & Rasmussen, S. A. (1989). The Yale-Brown obsessive-compulsive scale (Y-BOCS), Part II: Validity. *Journal of Archives of General Psychiatry*, 46, 1006-1016.
- Goodman, W. K., Price, L. H., & Rasmussen, S. A. (1989). The Yale-Brown obsessive-compulsive scale (Y-BOCS), Part I: Development, use, and reliability. *Journal of Archives of General Psychiatry*, 46, 1006-1011.
- Hodgson, R. J., & Rachman, S. (1977). Obsessional-compulsive complaints. *Behaviour Research and Therapy*, 15, 389-395.
- Insel, T., Murphy, D., Cohen, R., Alterman, I., Kilts, C., & Linnoila, M. (1983). Obsessive-compulsive disorder in five U.S. communities. *Archives of General Psychiatry*, 40, 605-612.
- Jacobsen, D., Kloss, M., Fricke, S., Hand, I., & Moritz, S. (2003). Reliability of the German version of the Yale-Brown obsessive-compulsive scale. *Verhaltenstherapie*, 13(2), 111-113.
- Koran, L. M. (2000). Quality of life in obsessive-compulsive disorder. *Psychiatric Clinics of North America*, 23(3), 509-517.
- Mohammad-Khani, P. (1991). Coping strategies for handling the stress and symptoms in patients with obsessive-compulsive disorder. MA thesis, clinical psychology, Tehran psychiatric institute, Tehran university of medical sciences, Tehran, Iran. (Persian)
- Mollard, E., Cottraux, J., & Bouvard, M. (1989). French version of obsessive-compulsive scale. *American College Health*, 15(3), 335-341.
- Moritz, S., Meie, B., & Kloss, M. (2002). Dimensional structure of Yale-brown obsessive-compulsive scale. *Journal of Psychiatry Research*, 22, 118-124.
- Moulding, R., Doron, G., Kyrios, M., & Nedeljkovic, M. (2008). Desire for control, sense of control and obsessive-compulsive checking: An extension to clinical samples. *Journal of Anxiety Disorders*, 22, 1472-1479.
- Nakajima, T. (1999). Reliability and validity of the Japanese version of the Yale-Brown obsessive-compulsive scale. *Journal of Psychiatry and Clinical Neurosciences*, 49, 121-126.
- Parkin, R. (1997). Obsessive-compulsive disorder in adults. *Journal of International Review of Psychiatry*, 9(1), 61-72.
- Philpott, R. (1975). Recent advances in the behavioral of obsessional illness; Difficulties common to these and other measures. *Scottish Medical Journal*, 20, 33-40.
- Pinto, A. (2008). Further development of YBOCS dimensions in the OCD collaborative genetics study: Symptoms vs. category. *Journal of Psychiatry Research*, 160, 83-93.

- Rosario-Campos, M. C., Miguel, E. C., Quatrano, S., Chacon, P., Ferrao, Y., Findley, D., Katsovich, L., Scahill, L., King, R. A., Woody, S. R., Tolin, D., Hollander, E., Kano, Y., & Leckman, J. F. (2006). The dimensional Yale-Brown obsessive-compulsive scale (DY-BOCS): An instrument for assessing obsessive-compulsive symptom dimensions. *Journal of Molecular Psychiatry, 11*(5), 495-504.
- Rosas. H.J., Vega-Dienstmaier, J. M., Suarez, G. M., Vidal, H., Guimas, B., Adrianzen, C., & Vivar, R. (2002). Validation of a version in Spanish of the Yale-Brown obsessive-compulsive scale. *Journal of Actas Espanolas De Psiquiatrla, 30*(1), 30-35.
- Sajatovic, M., & Ramirez, L. F. (2001). Rating scales in mental health. Hudson, Ohio: Lexi-Comp, Inc.
- Sanavio, E. (1988). Obsessions and compulsions: The Padua inventory. *Behavior Research Therapy, 26*, 169-177.
- Sharifi, V., Asaadi, M., Mohammadi, M. R., Amini, H., Kaviani, H., Semnani, Y., Shabani, A., Shahriver, Z., Davari-Ashtiani, R., Hakim Shushtari, M., Sadiq, A., & Jalali Roodsari, M. (2009). Reliability and functionality of the Persian version of the structured diagnostic interview for DSM-IV. *New Journal of Cognitive Science, 4*, 1-2. (Persian)
- Stein, D., Andersen, E., & Overo, K. (2007). Response of symptom dimensions in obsessive-compulsive disorder to treatment with Citalopram or placebo. *Journal of Revista Brasileira de Psiquiatria, 29* (4), 303-307.
- Steketee, G., & Frost, R. (1994). Measurement of risk-taking obsessive-compulsive disorder. *Journal of Behavioral and Cognitive Psychotherapy, 28*, 793-802.
- Storch, E. A., Bagner, D., Merlo, L. J., Shapira, N. A., Geffken, G. R., Murphy, T. K., & Goodman, W. K. (2007). Florida obsessive-compulsive inventory: Development, reliability, and validity. *Journal of Clinical Psychology, 63*(9), 851-859.
- Storch, E. A., Shapira, N. A., Dimoulas, E., Geffken, G. R., Murphy, T. K. & Goodman, W. K. (2005). Yale-Brown obsessive-compulsive scale: The dimensional structure. *Journal of Depression and Anxiety, 22*(1), 28-35.
- Taylor, J. A. (1953). A personality scale of manifest anxiety. *Journal of Abnormal Psychology, 48*, 285-290.
- Tek, C., Ulu, B., & Gürsoy Rezaki, N. (1995). Yale-Brown obsessive-compulsive scale and US national institute of mental health global obsessive-compulsive scale in Turkish: Reliability and validity. *Acta Psychiatrica Scandinavica, 91*(6), 410-413.
- Woody, S. R., Steketee, G., & Chambless, D. L. (1994). Reliability and validity of the Yale-Brown obsessive-compulsive scale. *Journal of Behavior Research Therapy, 33*, 597-605.
- Yosefi, F., & Hosseinbari, M. (2002). SCL-90-R symptom patterns for the first year medical students in Shiraz. *Journal of Social Sciences and Humanities of Shiraz University, 36*, 100-110. (Persian)
- Zanarini, M. C., & Frankenburg, F. R. (2001). Attention and maintenance of reliability of axis I and II disorder: A longitudinal study. *Journal of Comprehensive Psychiatry, 42*, 416-425.
- Zanarini, M. C., Skodol, A. E., Bender, D., & Dolan, R. (2000). The collaborative longitudinal personality disorder study: Reliability of axis I and II diagnoses. *Journal of Personality Disorder, 14*, 291-299.